วิทยานิพนธ์นี้เป็นการนำเสนอวิธีการตรวจสอบธนบัตรและรู้จำธนบัตร โดยปกตินอกจากการสังเกต ภาพข้อมูลภายนอกธนบัตร เช่น ลวคลาย สี ลายน้ำ แล้วนั้น ธนบัตรประเภทต่าง ๆ ยังมีการฝังเส้นใย เรื่องแสง ซึ่งสามารถมองเห็นได้ด้วยการใช้หลอดไฟ Black Light ส่องบนธนบัตร ในวิทยานิพนธ์นี้ ขั้นแรก ได้ทำการหาเส้นใยเรื่องแสงที่ช่อนอยู่ในธนบัตร ซึ่งเส้นใยเรื่องแสงที่ใช้นั้นมี 3 ชนิค ได้แก่ เส้นใยเรื่องแสงสีแดง เส้นใยเรื่องแสงสีเขียว เส้นใยเรื่องแสงสีน้ำเงิน เราสามารถวิเคราะห์เส้นใยทั้ง 3 ชนิค จะมีค่า HSV ที่แตกต่างกัน ในกรณีธนบัตรปลอมจะ ไม่ปรากฏค่า HSV เมื่อเปรียบเทียบกับธนบัตรจริง ขั้นที่สอง เมื่อพิสูจน์ได้ว่าเป็นธนบัตรจริงหรือ ธนบัตรปลอมแล้วจะทำขั้นตอนการรู้จำชนิคธนบัตร โดยวิเคราะห์จากโครงสร้างภาพุของตัวเลขบน ธนบัตรที่ผ่านการทำ Thinning และวิธีการของ Rule Base ในการแยกชนิคของตัวเลข ซึ่งในงานวิจัยนี้ จะมีตัวเลขเพียง 3 ชนิคด้วยกันคือ เลข 1 เลข 2 และ เลข 5 จากนั้นนำผลการรู้จำตัวเลขที่ได้ไปดูณด้วย จำนวนหลักของธนบัตร ซึ่งจำนวนหลักจะได้มาจากการหา Histogram ของภาพ จากผลการทดลอง ระบบที่นำเสนอ โดยใช้ตัวอย่างธนบัตรไทย 6 ชนิค ได้แก่ ชนิค 20 บาท 50 บาท 100 บาท 500 บาท 1000 บาทชนิคใหม่ และ 1000 บาทชนิคเก่า ชนิคละ 80 ใบ และธนบัตรปลอมชนิคละ 80 ใบเพื่อใช้ใน การทดสอบความถูกต้องของงานวิจัยที่นำเสนอ

197201

This research presents Thai banknote verification and recognition. Apart from typical characteristics of banknote's figures, such as colors and watermarks, we can verify a banknote by examining invisible fibers that are hidden in the banknote as well. Those fibers are detected by flashing black light on a banknote. The first step of banknote verification is to find hidden invisible fibers. There are three colors of invisible fibers in that banknotes which are red, green, and blue. The invisible fibers can be transformed into HSV color models, which differentiate among types of them. In the case of artificial banknotes, none the effects of the HSV color model are presented when compared with a real one. For the second step, after verifying the banknote, the system will recognize it by analyzing from the digit structure that already passed the thinning process and passed through a rule-base method. In this research, there are only three digits which are number 1, number 2 and number 5. Then, the system will take the result of recognition to multiply by the banknote's position numbers that are derived from a histogram of the image. The results of the experiments are presented by 6 types of Thai banknotes which are 20 baht, 50 baht, 100 baht, 500 baht, new-type 1,000 baht and old-type 1,000 baht. 80 samples of each type of the real Thai banknotes and 80 samples of each type of the artificial Thai banknotes are experimentally used to validate by this approach.